

COURSE OUTLINE

- 1. รหัสและชื่อรายวิชา :** PRRP554 : TECHNIQUES OF DEMOGRAPHIC ANALYSIS 3(3 -0 -0)
 วิชาปส๕๕๔ : เทคนิคการวิเคราะห์ทางประชากรศาสตร์ 3(3 -0 -0)
- 2. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา :** หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคมเป็นรายวิชาในหมวดวิชาบังคับ
- 3. วัตถุประสงค์ของรายวิชา**
- 4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา :**
- 5. แผนการสอน :**

สัปดาห์ที่ /ครั้งที่	หัวข้อ	จำนวนชั่วโมง			อาจารย์ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตัวเอง	
1	ความหมาย ขอบข่าย และเนื้อหาของระเบียบวิธีทางประชากรศาสตร์ แหล่งข้อมูลทางประชากร คุณภาพ และการประเมินคุณภาพข้อมูลประชากร (การสำรวจตัว, การสอบเทียบข้อมูลสองระบบ, การประเมินความคลาดเคลื่อนของเนื้อหาหรือการจำแนกประเภท), จริยธรรมการใช้และนำเสนอข้อมูล	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์
2	แนวคิดพื้นฐาน ตัวชี้วัด และเทคนิคทางประชากรศาสตร์ - จำนวน สัดส่วน อัตราส่วน ร้อยละ อัตรา และความน่าจะเป็น - ระดับ แบบแผน และแนวโน้ม - ประชากรเสี่ยง จำนวนคนปี ประชากรกลางปี - ไดอะแกรมเลกซิส (Lexis diagram) - องค์ประกอบอายุและเพศ - การกระจายตัว - กลุ่มอายุ และรายอายุ	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์
3	โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อช่วยประเมินคุณภาพข้อมูล - อัตราส่วนอายุ (Age ratio) อัตราส่วนเพศ (Sex ratio) ดัชนีความถูกต้องอายุและเพศ (Age-sex accuracy index) - ประเมินประชากร - การปรับการแจกแจงอายุให้เรียบ (Smoothing)	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์
4	การวัดภาวะการตาย - อัตราตายอย่างหยาบ (Crude Death Rate: CDR) - อัตราตายรายอายุ (Age Specific Death Rates: ASDRs) - อัตราทารกตาย (Infant Mortality Rate: IMR) - อัตราตายเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (Under five mortality rate: U5M) - อัตราส่วนมารดาตาย (Maternal Mortality Ratio: MMR) - อัตราตายปรับฐานอายุทางตรง (Direct age standardized death rate)	3	0	6	-
5	การวัดภาวะการตาย (ต่อ) - อัตราตายปรับฐานอายุทางอ้อม (Indirect age standardized death rate) - การวิเคราะห์แยกองค์ประกอบอัตราตายอย่างหยาบ (Decomposition of crude death rate)	3	0	6	-
6	ตารางชีพ - ความหมายและลักษณะของตารางชีพ - ฟังก์ชันต่าง ๆ ในตารางชีพ - ขั้นตอนการสร้างตารางชีพ	3	0	6	-
7	ตารางชีพ (ต่อ) - ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสร้างตารางชีพ - การใช้ตารางชีพในการวิเคราะห์ประชากร	3	0	6	-
8	สอบกลางภาค	0	0	0	-
9	การวัดภาวะเจริญพันธุ์ - แหล่งข้อมูล - อัตราเกิดอย่างหยาบ (Crude birth rate: CBR) - อัตราเจริญพันธุ์ทั่วไป (General fertility rate: GFR) - อัตราเจริญพันธุ์รายอายุ (Age specific fertility rates: ASFRs) - อัตราเจริญพันธุ์รายอายุเฉพาะสตรีที่สมรส (Age specific married fertility rates: ASMFR) - อัตราเจริญพันธุ์รวม (Total fertility rate: TFR) - อัตราเกิดทดแทนรวม (Gross reproductive rate: GRR) - อัตราเกิดทดแทนสุทธิ (Net reproductive rate: NRR)	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์
10	การวัดภาวะเจริญพันธุ์ (ต่อ) - อัตราส่วนเด็กต่อสตรี (Child-women ratio) - บุตรเกิดตลอด (Children ever born-CEB)	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์

11	การวัดภาวะสมรส - อัตราสมรส - อัตราหย่าร้าง - อายุเฉลี่ยเป็นโสดเมื่อแรกสมรส (Singulate mean age at marriage: SMAM)	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์
12	ความเป็นเมืองและการกระจายตัวประชากร - การวัดระดับความเป็นเมืองและการเปลี่ยนแปลงระดับความเป็นเมือง - ตัวชี้วัดต่าง ๆ เกี่ยวกับการกระจายตัวประชากร - เมืองเอกนคร	3	0	6	-
13	การย้ายถิ่น - แนวคิดและนิยาม - แหล่งข้อมูล - ตัวชี้วัดการย้ายถิ่น (กระแสย้ายถิ่น, อัตราย้ายถิ่น, Migration Tempo, การประมาณการย้ายถิ่นภายในประเทศและระหว่างประเทศ)	3	0	6	-
14	การประมาณและการฉายภาพประชากร - วิธีการทางคณิตศาสตร์ (Arithmetic method) - วิธีส่วนประกอบรุ่น (Cohort component method)	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์
15	การประมาณและการฉายภาพประชากร (ต่อ) - การใช้โปรแกรมแผ่นงานและโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อช่วยฉายภาพประชากร	3	0	6	ศ.ดร. ปัทมา ว่าพัฒนางศ์
16	สอบปลายภาคเทคนิคฯ	3	0	6	-

6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน :

- Shryock, Henry S. and Jacob S. Siegel. 1973. The Methods and Materials of Demography. Second Printing (rev.). Washington, D. C.: U.S. Department of Commerce, Bureau of the Census.
- Haupt, A., & Kane, T. T. (2000). Population Handbook (4 ed.). Washington, DC: Population Reference Bureau.
- Arriaga, Eduardo E. 1994a. Population Analysis with Microcomputers. Volume I: Presentation of Techniques. New York: Bureau of the Census, USAID and UNFPA.
- . 1994b. Population Analysis with Microcomputers. Volume II: Software and Documentation. New York: Bureau of the Census, USAID and UNFPA.
- Palmore, James A. and Robert W. Gardner. 1983. Measuring Mortality, Fertility and Natural Increase: A Self-Teaching Guide to Elementary Measures. Honolulu: East-West Population Institute, East-West Center.
- United Nations. 1955. Manual II: Methods of Appraisal of Quality of Basic Data for Population Estimates. New York: Bureau of the Census.
- . 1971. Manual VI: Methods for Measuring Internal Migration. New York.
- . 1974. Manual VIII: Methods for Projections of Urban and Rural Population. New York.
- . 2004. Handbook on the collection of fertility and mortality data. Department of Economic and Social Affairs, Statistic Division. ST/ESA/STAT/SER.F/92.
- Siegel, Jacob S. and David A. Swanson. 2004. The Methods and Materials of Demography. Boston, Calif.: Elsevier Academic Press.
- Preston, Samuel H., Patrick Heuveline, and Michel Guillot. Reprinted 2002. "Demography: measuring and modeling population processes. Oxford, Massachusetts: Blackwell Publishers.
- Rowland, Donald T. 2003. Demographic Method and Concepts. Oxford University Press.
- บุญเลิศ เลี้ยวประไพ. (2539). ระเบียบวิธีทางประชากรศาสตร์. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2543). ประชากรศาสตร์: สารคดีศึกษาเรื่องประชากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ปราโมทย์ ประสาทกุล และ ปัทมา ว่าพัฒนางศ์. 2544. ตารางชีพ: เครื่องมือสำคัญทางประชากรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- รศรินทร์ เกรย์ อมรรักษ์ บุญนาค และ เรวดี สุวรรณนพแก้ว. 2551. พัฒนาการ การจัดทำทะเบียนราษฎร และสำมะโนประชากรในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด
- Rowland, Donald T. 2003. Demographic methods and concepts. New York: Oxford University Press.